

Sköt om din skogsbilväg

Att vara noga med underhållet är viktigt när det gäller skogsbilvägar. De har nämligen en farlig fiende – och det är vatten. Genom att regelbundet se över vägen och göra rätt åtgärder i tid behåller du din väg torr och stark, och får den att hålla länge!

EN SKOGBILVÄG ÄR EN INVESTERING som förväntas hålla i många år, men då behöver man också ta hand om den.

Lika väl som man sköter om sin skog behöver man ta hand om vägarna, så att de håller länge och trafiken kan ta sig fram när det är dags för avverkning eller skogsvård. Välskötta vägar bidrar också till att transporterna blir säkrare. Som skogsägare har man även nytta av en välskött väg när det är dags för svamp-plockning, jakt och annat friluftsliv eftersom det blir lätt att komma ut i skogen.

VATTEN GÖR VÄGEN MJUK

På en ojämn väg kan det samlas vatten och det kan bildas spår när vägen trafikeras. Det börjar växa gräs och buskar i väglänterna och diken växer igen så att de förlorar sin funktion. Allt bidrar till att vägen inte kan torka upp som den ska.

Vatten och skogsbilvägar är ingen bra kombination. Ojämnheter i vägbanan kan leda till att vatten samlas och gör vägen mjuk, vilket innebär att den kommer att bli mer påverkad av trafiken. Om inte vägtrumorna fyller sin funktion eller diken inte är tillräckligt djupa kan det i värsta fall betyda att vatten börjar rinna över vägen och att vägen "skärs" av.

Man bör även hålla koll på vegetationen. Förutom att vegetation binder fukt så försämras sikten för

förarna om det är mycket vegetation längs vägen, poängterar Matilda. De viktigaste åtgärderna för att behålla kvaliteten på vägen är att hyvla och buskröja vägen och rensa diken. Det bidrar till att vattnet leds bort och håller vägbanan torr.

Hur ofta vägen behöver underhållas beror främst på vilken typ av material som man har byggt vägen av och hur ofta och hårt den blir belastad. Även markens bördighet spelar roll eftersom det påverkar hur snabbt vegetationen växer upp längs vägen.

TITTA TILL DIN VÄG

Det är bra att titta till sin väg årligen och sedan gör man åtgärder som buskröjning kanske vartannat till vart tredje år, medan hyvling görs vid behov. Det är bättre att hålla efter vägen regelbundet än att man låter den förfalla så mycket att det krävs stora åtgärder för att få den återställd.

Håll koll på vägens skick så att du kan vidta åtgärder innan vägen går sönder. Då kan du förstärka partier där du misstänker att det kan bli problem, till exempel där det är lite fuktigt eller partier med lite sämre material.

Att underhålla vägar kräver i regel tunga maskiner och goda kunskaper, och därför är det ofta bra att anlita hjälp. Men om vägen inte är särskilt lång kan man ju till exempel buskröja längs vägen på egen hand.

10 åtgärder för en väg som håller i längden

1

Snöröjning och snödikning

Om man vill kunna använda sin väg tidigt på barmarkssäsongen kan det vara bra att snöröja och snödika under mars-april. När man snödikar trycker man ut snövallarna vid sidan om vägen och frilägger vägens innerslännt. När snön sedan börjar smälta hamnar vattnet i diken och inte på vägen.

2

Isrivning

I samband med snöröjningen kan vägen även isrivnas, så att man blir av med en del av istäcket. På så vis ser man till att så lite snö och is som möjligt lämnas kvar att smälta på vägen under våren. Det bidrar till att vägen torkar snabbare.

3

Buskröjning

När det har börjat växa sly och buskar i vägslän-ter och diken blir det svårare för vattnet att rinna undan. Dessutom skuggar växtligheten vägen så att den torkar långsammare. Då är det dags att göra en buskröjning. Det sker vanligtvis med hjälp av ett buskröjningsaggregat som monteras på en hjullastare. Men ska man bara röja en kort sträcka kan man göra det själv med en vanlig röjsåg.

4

Hyvla vägen

Om vägen har fått potthål där det samlas vatten, om den har hjulspår eller överlag en ojämn yta så är det läge att hyvla. Man kan även behöva hyvla om vegetationen har vuxit in i vägbanan. Genom att hyvla bort det översta vägmaterialet, blanda runt det och fördela ut det jämnt över vägbanan igen får man en jämn vägyta. Man brukar även passa på att justera vägens lutning, så kallad bombering, så att den blir optimal. Det är viktigt att vägen är högst på mitten så att vattnet rinner av.

5

Kantskärning och upprustning med grävmaskin

Det finns flera alternativ att rusta sin väg, beroende på hur den ser ut. Vid en enklare upprustning är ett alternativ att göra en kantskärning. Det gör man när vägen har tryckts ut åt sidorna och blivit bredare, samtidigt som det har bildats nedtryckta spår och eventuellt en grässvål på båda sidor av vägkanten och i mitten. Med hjälp av en väghyvel skärs kanterna av och man hyvlar även bort grässvålen, eftersom den gör att fukten hålls kvar i vägen i stället för att avdunsta eller rinna ned i diken.

För att rusta en väg som redan innehåller mycket grus kan man göra en så kallad grusåtervinning. Då tar man till vara grus som finns i vägens innerslänt och hyvlar in det i vägen igen. Bäst resultat blir det om man också kompletterar med lite nytt grus efteråt.

Om din väg behöver en mer rejäl upprustning är det ofta bäst att använda grävmaskin. Med en grävmaskin kan man dra till diken, justera vägen, byta trummor och mycket mer.

6

Dikesrensning

Om diken är igenväxta med gräs och mossor eller har täppts igen av material från vägen och dikesslänten är det bra att göra en dikesrensning med hjälp av grävmaskin eller hyvel, beroende på omfattning. Det är nämligen viktigt att vattnet kan rinna fritt i diken och ledas bort från vägen.

7

Rensa bort stenar

Tjälén kan lyfta upp stenar ur vägbanan, vilket kan orsaka skador på fordon. Man kan antingen fylla över stenarna med ordentligt med grus eller plocka upp stenarna. Det kan man passa på att göra med en grävmaskin samtidigt som man åtgärdar igenväxta diken.

8

Byta vägtrummor

Håll koll på dina vägtrummor och byt ut dem fort om de går sönder, annars kan det snabbt bli stora skador på vägen. Det är lätt hänt att man köper för små trummor när man ser hur torra diken är under sommaren, men tänk på att trummorna ska klara både skyfall och vårflood. Tänk också på att trummor ska läggas på rätt djup för att inte vatten ska ansamlas.

En trumma som ligger för högt i vägbanan kan behöva läggas om för att komma på rätt djup, eller så kan extra överfyllnadsmaterial vara lösningen om trumman redan ligger på rätt djup. En tumregel brukar vara att man minst ska ha 40 cm överfyllnad över trummor.

När en trumma kollapsar bildas det hål i vägen.

9

Förstärka vägen

Ibland kan en väg som är blöt eller gjord av lite sämre material behöva förstärkas på ett avsnitt. Då hyvlar man först vägen för att få rätt lutning (bombering) och tillför sedan nytt material. Välj gärna ett grövre material till partier som är väldigt svaga eller blöta, och lägg sedan ett nytt lager med finare grusmaterial så att vägen blir körbar.

10

Vägbom

Det är alltid du som markägare som avgör om din väg behöver en vägbom. Men tänk på att en öppen väg bidrar till att fler kan ta sig ut i skogen. Ibland kan det dock vara bra att kunna stänga av sin väg, till exempel för att låta en nygjord väg vila i fred så att den packas ihop eller för att förhindra buskörning. Under tjällossning kan det också vara bra att stänga vägen, men öppna gärna upp den när den har torkat så att markerna åter blir tillgängliga för friluftsliv. Glöm inte heller att titta till din vägbom då och då, och byt ut den om den har gått sönder.

SÅ HÄR SKA VÄGEN SE UT!

En välskött väg är tillräckligt bred för ändamålet och har en jämn vägbana som är fri från gropar och växtlighet. Vägbanan har rätt lutning så att vattnet kan rinna av och längs vägen ligger vägtrummor som är rätt dimensionerade. Vägkanter och diken är fria från gräs och buskar. Det gör att vägen både håller sig torr och att det blir bra sikt.

SCA / APRIL 2022 / MATSSON REKLAM & INFORMATION / TEXT: MISAN LINDQVIST / FOTO: PER MATSSON, MAGNUS EKLUND, SKOGFORSK

SCAs vägexpertis till din tjänst!

SCA HAR EN LÅNG ERFARENHET av skogsbilvägar. Vi har cirka 2 600 mil skogsbilvägar på våra egna marker, en sträcka som motsvarar mer än ett halvt varv runt jorden. Och varje år bygger vi runt 20 mil till – förutom alla vägar som vi bygger åt privata markägare.

Vi kan hjälpa till med allt från kalkyler och fältprojektering till byggnation och underhåll. När du anlitar oss för att bygga en väg så bygger vi enligt SCAs väginstruktion, om du inte har några andra önskemål. Det gör att du kan känna dig säker på att få en väg av riktigt hög kvalitet.

TIPS!

Bygga skogsbilväg – lönsamt och miljösmart

ATT HA BRA SKOGSBILVÄGAR på sin fastighet är ofta centralt för att få ett lönsamt skogsbruk. Du får ett mycket bättre netto om virket inte behöver skotas så långt när det är dags för avverkning. Och du tjänar på att bygga vägar som håller året om, så att det går att avverka även under höst och vår.

Att bygga en väg ger även miljöfördelar. Man skonar marken från skador och minskar dessutom bränsleåtgången rejält om skotaren får ett kortare transportavstånd när det är dags att avverka. En skotare drar 40-50 gånger så mycket bränsle som en timmerbil!